Enskilda och Statliga byggnadsminnen, skyddsområden. Visning. Produktbeskrivning

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET

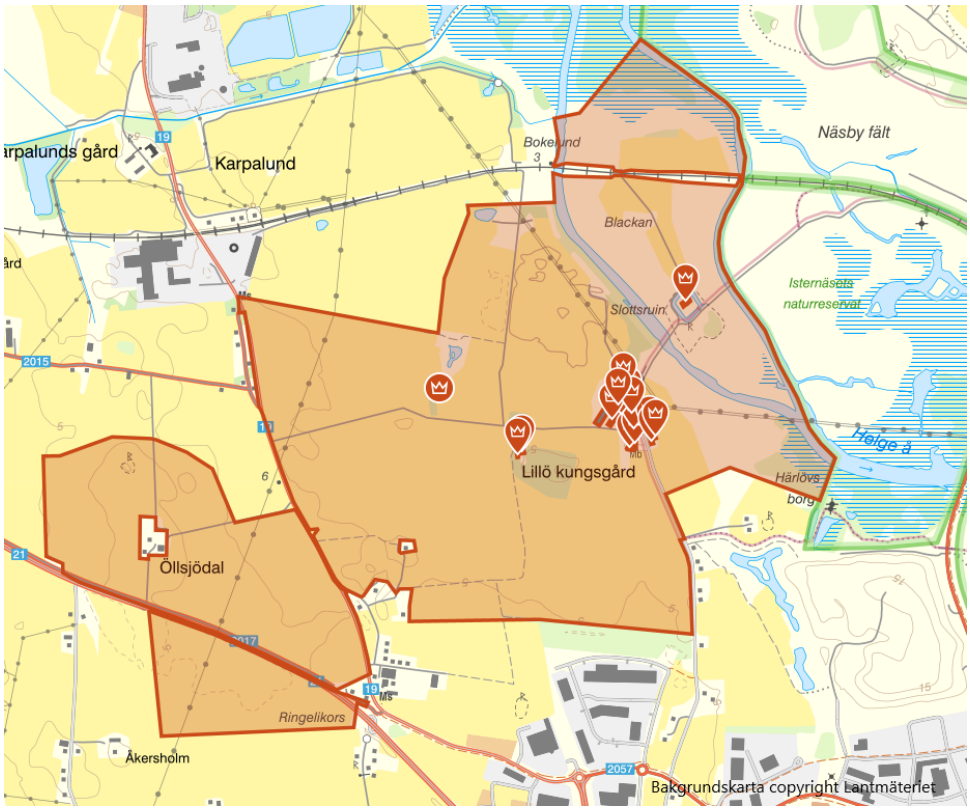

06 Nov 2024

Innehåll

- 1 Innehåll
- 2 Enskilda och Statliga byggnadsminnen, skyddsområden
- 3 Bakgrund och tillkomsthistorik
- 4 Datasetets kvalitet
    - 4.1 Objektens geometri
    - 4.2 Objektens attributinformation
- 5 Attributuppsättning
- 6 Underhåll
- 7 Geografiska parametrar
    - 7.1 Referenssystem
    - 7.2 Geografisk täckning
- 8 Upphovsrätt och rättighetsmärkning
- 9 Åtkomstrestriktioner
- 10 Förändringsförteckning av dokumentet

Enskilda och Statliga byggnadsminnen, skyddsområden

Datasetet innehåller skyddsområden för statliga och enskilda byggnadsminnen, samt objekt med anmälningsplikt enligt kulturmiljölagen. Skyddsområdet anger byggnadsminnets utbredning.

Bakgrund och tillkomsthistorik

År 1998 lanserade Riksantikvarieämbetet Bebyggelseregistret, sedan regeringen några år tidigare identifierat behovet av förbättrade kunskapsunderlag för det byggda kulturarvet i den kommunala planeringen. I Bebyggelseregistret registreras information om det byggda kulturarvet, däribland byggnadsminnen. Insamling och registrering har varit frivillig och Riksantikvarieämbetet har inte heller bedrivit någon systematisk insamling, förutom för byggnadsminnen och kyrkor. Det är anledningen till att stora delar av Sveriges kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse saknas i registret, och till att den registrerade informationens omfattning och detaljeringsgrad varierar.

Riksantikvarieämbetet har ansvar enligt kulturmiljöförordningen (1988:1188) och förordningen om geografisk miljöinformation (2010:1770) att tillhandahålla förteckningar över den bebyggelse i Sverige som skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950) och förordningen om statliga byggnadsminnen (2013:558).

De statliga byggnadsminnena ägs av staten och berättar viktiga delar av Sveriges och den statliga förvaltningens historia. Regeringen fattar beslut om statliga byggnadsminnen. En byggnad eller ett bebyggelseområde som inte ägs av staten, och som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde, kan skyddas som enskilt byggnadsminne. Det kan till exempel gälla bostadshus, industrianläggningar, parker och broar. I de fallen fattar länsstyrelserna beslut om byggnadsminnesförklaring. Om en byggnad eller ett bebyggelseområde kan tänkas komma i fråga för en byggnadsminnesförklaring kan länsstyrelsen fatta beslut om anmälningsplikt under tiden som ärendet utreds.

Geometrier och attributinformation i datasetet hämtas från Bebyggelseregistret. Ytorna för de statliga byggnadsminnena har digitaliserats av Riksantikvarieämbetet. Ytor för de enskilda byggnadsminnena har skapats av respektive länsstyrelse och hämtades av Riksantikvarieämbetet som ett engångsuttag 2024. Därefter har ytorna kompletterats och uppdaterats kontinuerligt via aviseringar från länsstyrelsen. Registrering av attributinformation har huvudsakligen skett manuellt av Riksantikvarieämbetet utifrån beslutsdokumenten, underlag till dessa, kulturhistoriska inventeringar och, i vissa fall, publikationer. Bebyggelseregistrets informationsmodell har styrt vilken typ av information som har registrerats.

Datasetets kvalitet

Objektens geometri

Ytor för *statliga byggnadsminnen* har digitaliserats av Riksantikvarieämbetet mot Lantmäteriets fastighetskarta (skala 1:10 000). Ytorna kan variera i noggrannhet eftersom kvaliteten på registreringen har förbättrats över tid. Uppdateringar och kvalitetsförbättringar görs kontinuerligt.

Ytor för *enskilda byggnadsminnen* har tagits fram av respektive länsstyrelse. Olika arbetssätt har använts och kvaliteten kan därför skifta.

Objektens attributinformation

Attributdata omfattar, förutom information om det aktuella lagskyddet, dessutom geografisk information, värdering och hänvisning till ytterligare material i Bebyggelseregistret.

Registreringen har huvudsakligen utgått från beslutsdokumenten, vilket till stor del har styrt informationens omfattning. Om länsstyrelsen har tillhandahållit dokumentation utöver beslutsdokumentet har den också använts som registreringsunderlag. Äldre byggnadsminnesbeslut innehåller ofta ett minimum av beskrivande uppgifter, och ibland saknas även tydliga formuleringar av det kulturhistoriska värdet. Det har fått till följd att informationen i datasetet inte är fullständig.

Attributuppsättning

I tabellen listas attribut som följer med i tjänsten. **Observera att attributnamnen i tabellen återges i klartext medan namnen som förekommer i filen anpassats för maskinläsning genom borttagande av å, ä och ö, samt användande av understreck för att markera blanksteg.** För ytterligare information om attributen se datasetets tekniska beskrivning.

WMS	Beskrivning
id	Unik teknisk identitet, skapad av Riksantikvarieämbetet. Exempel: c71e9937-1b88-4045-8b8c-11ee3b908d1f
Bebyggelsenummer	Unik människoläsbar identitet för objektet. Exempel: *B2024:123*
Namn	Byggnadsminnets officiella namn, så som det definierats av länsstyrelsen eller Riksantikvarieämbetet. Exempel: Malörens fyrplats
Skyddstyp namn	Byggnadsminnets aktuella lagskydd utskrivet i klartext. Värden som kan förekomma: Enskilt byggnadsminne, Statligt byggnadsminne eller Anmälningsplikt.
Hävt skydd	Anger om byggnadsminnets lagskydd (se Skyddstyp) är hävt eller ej. Om skyddet är hävt står det "sant" i fältet; om skyddet är aktuellt står det "falskt".
URL	Länk (URL) till byggnadsminnet i publik e-tjänst. Exempel: *https://pub.raa.se/visa/objekt/bebyggelse/867e82c2-5102-4998-9f31-f5cb08fe91eb*
Publiceringsdatum	Tidpunkt då den aktuella versionen av byggnadsminnesposten senast publicerades i Bebyggelseregistret. Exempel: 2025-02-17 02:35:09
Geometri	Bebyggelseobjektets digitala geometri. Kan vara polygon eller multipolygon.

Underhåll

Datasetets innehåll och geometrier uppdateras kontinuerligt.

Geografiska parametrar

Referenssystem

SWEREF 99 TM

Visningstjänsten (WMS) stödjer ytterligare koordinatsystem. Se den tekniska beskrivningen för ytterligare information.

Geografisk täckning

Sverige. Se kommentarer under *Bakgrund och tillkomsthistorik* samt *Datasetets kvalitet* när det gäller informationens fullständighet.

Upphovsrätt och rättighetsmärkning

Datasetet omfattas inte av upphovsrätt och är fritt att använda (Public Domain), men ange gärna Riksantikvarieämbetet som källa.

Vid vidare spridning av informationen bör källa och datum alltid anges, eftersom informationen i registret uppdateras kontinuerligt.

Åtkomstrestriktioner

Inga begränsningar.

Förändringsförteckning av dokumentet

Version	Datum	Orsak samt ändring mot tidigare version
1.0	*2025-05-01*	*Fastställd version*